

16 اسفند در گذر تاریخ

* رحلت حکیم الهی و عارف بزرگوار « (آخوند ملاحسینقلی همدانی &#1272); (ش اشاره:

آخوند ملاحسینقلی همدانی در حدود سال 1202 ش (1239 ق) در یکی از روستاهای اطراف همدان به دنیا آمد. وی روزگار کودکی را به اقتضای محل سکونت به شبانی گذراند. آن گاه به تهران رفت و پس از فراگیری مقدمات، وارد حوزه درس شیخ عبدالحسین تهرانی معروف به شیخ العراقین شد و دروس معقول را پشت سر گذاشت. آخوند همدانی سپس عازم سبزوار گردید و نزد حاج ملاهادی سبزواری، حکمت و فلسفه را فرا گرفت. وی پس از مدتی به نجف اشرف رفت و ضمن حضور در محضر درس فقه و اصول شیخ مرتضی انصاری، بسیاری از تقریرات استاد را به رشته تحریر درآورد. آخوند ملاحسینقلی همدانی همچنین در محضر آقا سید علی شوشتری به سیر و سلوک پرداخت و نزد وی مقام و مرتبتی عظیم یافت. آخوند، به اخلاق و تهذیب نفس توجه تام داشت و علوم ظاهری را برخلاف اکثر عرفا و متصوفه، حجاب نمی‌دانست. این عارف بزرگ، از اینکه به عنوان قطب و مرشد مطرح گردد پرهیز می‌کرد و تنها خود را بنده‌ای از بندگان خدا می‌دانست. در محضر درس عرفان او شاگردان فاضلی پرورش یافتند که شیخ محمد بهاری، سید احمد تهرانی، میرزا جواد ملکی تبریزی، سیدجمال الدین اسدآبادی، سید مرتضی کشمیری، سید محسن امین عاملی و... از بقیه مشهورترند. همچنین از آخوند ملاحسینقلی همدانی آثاری برجای مانده که نامه‌ها و منشآت، تذکرة المتقین، تقریرات در اخلاق و مناجات‌ها از آن جمله‌اند. این عارف بالله سرانجام در 16 اسفند 1272 ش (28 شعبان 1311 ق) در هفتاد سالگی جان از قفس تن به در بُرد و در کربلائی معلی به خاک سپرده شد.

* بروز قحطی در ایران در جریان جنگ جهانی اول (1296 ش) اشاره:

به دلیل وقوع جنگ جهانی اول و هجوم ارتش‌های بیگانه به ایران و از سوی دیگر در نتیجه بی‌تدبیری و عدم کفایت سران حکومت ایران قحطی هولناکی کشور را فرا گرفت. در آن تاریخ، کشور در نهایت فقر و تشنج به سر می‌برد و قسمت اعظم کشور در اشغال نیروهای متجاوز بود. در این روزگار، کمبود مواد غذایی به حدی بود که روزانه گروهی از مردم از گرسنگی تلف می‌شدند.

* اعدام انقلابی « سپهبد رزم آرا « نخست وزیر « محمدرضا پهلوی « توسط جمعیت فدائیان اسلام (1329 ش) اشاره:

سپهبد علی رزم‌آرا در سال 1280 ش به دنیا آمد و در هفده سالگی وارد مدرسه نظام شد. وی پس از احراز درجه افسری، به اقتضای زمان، در چند زد و خورد داخلی شرکت کرد و به همین دلیل ارتقاء درجه یافت. رزم‌آرا در سال‌های بعد مدارج ترقی را پیمود تا اینکه پس از تبعید رضاخان به ریاست ستاد ارتش رسید. در زمان صدارت قوام، شاه برای از بین بردن نخست‌وزیر، و سقوط دولت وی، به هر کسی متوسل می‌شد و به همه وعده صدارت می‌داد. رزم‌آرا در زمره افرادی بود که شاه به او وعده نخست‌وزیری داده بود. رزم‌آرا با اتکا به قول شاه و با پشت پا زدن به عنایات قوام نسبت به خود، درصدد تضعیف دولت برآمد. وی از آن پس تصمیم به احراز صدارت گردید تا اینکه در پنجم تیرماه 1329، فرمان نخست‌وزیری گرفت. سپهبد علی رزم‌آرا، به عنوان ژنرال ارتش رژیم شاه و عنصر سرشناس دولت استعماری انگلیس هنگامی که به نخست‌وزیری کشور رسید با ملی شدن صنعت نفت ایران به شدت مخالفت می‌کرد و قصد داشت با سرکوب نهضت مردم، تا جایی که ممکن است به اربابان خود خدمت کند. خیانت‌ها و انحرافات علنی رزم‌آرا در سیاست و امور مملکتی سبب شد تا روحانیون و مردم به مخالفت جدی و صریح با او بپردازند. لذا فداییان اسلام به این تشخیص رسیدند که اگر این عنصر وابسته از میان برداشته نشود، در نهضت مردم اختلال حاصل می‌گردد. به همین جهت شهید خلیل طهماسبی از سوی جمعیت فداییان اسلام مأمور ترور رزم‌آرا گردید و سرانجام وی را در شانزدهم اسفند 1329 ش به هلاکت رساند. اعدام انقلابی وی در واقع هشدار به برخی نمایندگان مجلس شانزدهم بود که به دلیل وابستگی به انگلیس، مانع از ملی شدن صنعت نفت در ایران می‌شدند. به همین جهت، به فاصله کوتاهی پس از حرکت انقلابی اعدام رزم‌آرا، طرح ملی شدن صنعت نفت در کمیسیون نفت مجلس، مورد تأیید و تصویب قرار گرفت.

* اعلام قطع روابط ایران و انگلیس توسط وزارت امور خارجه (1367 ش) اشاره:

چهار روز پس از صدور حکم تاریخی حضرت امام خمینی (ره) مبنی بر ارتداد و قتل سلمان رشدی، نویسنده کتاب ضاله آیات شیطانی، وی از این که کتابش باعث ناراضی‌ت‌ی مسلمانان شده است، اظهار تاسف و پوزش کرد. در حقیقت عذرخواهی سلمان رشدی، برای ختم این غائله کافی نبود. از این رو، مجلس شورای اسلامی، در نهم اسفند 1367، طی جلسه فوق‌العاده‌ای، با اعلام ضرب الاجل یک هفته‌ای برای انگلیس، هرگونه رابطه سیاسی با لندن را منوط به عذرخواهی مقامات انگلیسی و تجدیدنظر در مواضع غیراصولی نسبت به جهان اسلام و کتاب آیات شیطانی نمود. وزیر امور خارجه انگلیس ضمن ابراز تاسف از انتشار کتاب رشدی، خود و دولت متبوعش را جدا از مسؤلیت انتشار این کتاب دانست. اما این اظهارات و موضع‌گیری‌ها چون فاقد عذرخواهی رسمی و علنی بود، دولت

جمهوری اسلامی ایران، در شانزده اسفند 1367، در پایان مهلت یک هفته‌ای روابط سیاسی خود را با انگلستان به طور رسمی قطع کرد.

23 ربیع الثانی در گذر تاریخ

* مرگ #171؛ سلطان محمود غزنوی؛ بزرگ‌ترین پادشاه سلسله ی غزنویان (421 ق)

اشاره:

سلطان محمود غزنوی، سومین شاه سلسله ی غزنویان از سال 387 ق پس از شکست دادن برادرش اسماعیل، حکومت را به دست گرفت و با غلبه بر امیران صفاری، سامانی، آل بویه، آل زیار و خوارزمشاهیان بر شمال و شرق ایران آن روز استیلا یافت. سلطان محمود غزنوی به تدریج سرزمین‌های بیشتری را ضمیمه ی قلمرو خود نمود. او دوازده بار به سرزمین هندوستان لشکرکشی کرد اما سرانجام قبل از رفتن به ری پس از 34 سال سلطنت، به دلیل ابتلا به بیماری سل در غزنین درگذشت. سلطان محمود غزنوی، اولین پادشاه مستقل و بزرگ‌ترین فرد خاندان غزنوی است که به دلیری و بی‌باکی و کثرت فتوحات و شکوه دربار در تاریخ اسلام، بسیار مشهور شده است. غزوات وی در هند و غنائمی که از آن جا آورده، اجتماع علما و شعرا در دستگاه او و اشعار و کتبی که به نام او ترتیب یافته بود، نام سلطان محمود غزنوی را در اطراف عالم، معروف کرده است. افرادی همانند عنصری بلخی، فرّخی سیستانی، عسجدی مروزی، کسای مروزی و غضایری رازی و نیز فردوسی طوسی از شاعران دربار او بودند. همچنین از علمای دستگاه محمودی، هیچ کس جلیل‌القدرتر از ابوریحان بیرونی نیست.

* تولد #171؛ ابوشامه؛ فقیه، محدث و مورخ (599 ق)

اشاره:

عبدالرحمن بن اسماعیل بن ابراهیم ملقب به شهاب‌الدین و معروف به ابوشامه از مشاهیر علمای قرن هفتم هجری است که در فقه، حدیث، تاریخ، نحو، ادبیات و قرائات متنوعه ی قرآنی، یگانه ی دوران خود بود. وی در ابتدا در دمشق درس شانزده سالگی قرآن را با تمامی قرائت‌های متداول فرا گرفت و در اسکندریه به تکمیل آن پرداخت. ابوشامه دارای تالیفاتی می‌باشد از قبیل: الاصول فی الاصول، مختصر تاریخ دمشق و مفردات القراء. بنابه قول برخی از مورّخین، بیشتر آثار ابوشامه در یک واقعه ی آتش‌سوزی به همراه کتابخانه ی عظیم او سوخت و از بین رفت. ابوشامه به سال 665 هجری در 66 سالگی در دمشق بدرود حیات گفت و در آن شهر به خاک سپرده شد.

* درگذشت فقیه ربانی ملااحمد نراقی (1245 ق)

اشاره:

حاج ملااحمد بن ملامهدی نراقی، از بزرگان علمای دین و مجتهدان عالی قدر شیعه می‌باشد. وی فقیه اصولی، محدث رجالی و شاعر حاذق و زاهد متقی بوده است. ملااحمد پس از کسب مدارج بالای علمی نزد پدر دانشمندش، حاج ملامهدی نراقی، مشغول تدریس و تالیف شد و شاگردانی همچون شیخ مرتضی انصاری و سید محمد شفیع جابلقی و بسیاری دیگر را پرورش داد. این عالم بزرگ همچنین در حدیث مهارت داشته و با سه واسطه از علامه محمدباقر مجلسی روایت حدیث کرده است. مستند الشیعه، معراج السعاده، اسرار الحجّ، مفتاح الاحکام و مثنوی طاق‌دیس از جمله آثار اوست. ایشان اشعار عرفانی فراوانی سروده است و در شعر، #171؛ صفایی؛ وفات ملااحمد در نراق اتفاق افتاد و بدن مطهر وی را در صحن علوی در نجف اشرف دفن کردند.

6 مارس در گذر تاریخ

* پایان جنگ‌های سیزده ساله در اروپا (1714م)

* روز ملی و استقلال کشور افریقای #171؛ از استعمار انگلستان (1957م)